

Asia: VN/28631/2021

Lausuntopyyntö työryhmän loppumietinnöstä yrityksen saneerauksesta annetun lain kehittämiseksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Oikeusministeriölle

TYÖRYHMÄN LOPPUMIETINTÖ YRITYKSEN SANEERAUKSESTA ANNETUN LAIN KEHITTÄMISEKSI
(VN/28631/2021)

Yleistä

Asianajajat toimivat yrityssaneerauksissa monenlaisissa rooleissa sekä selvittäjinä ja valvojina mutta myös velallisten tai velkojien avustajina ja asiamiehinä. Tähän lausuntoon on pyritty tuomaan havaintojamme saneerausmenettelyistä eri näkökulmista painon ollessa kuitenkin selvittäjän tehtävässä saaduissa kokemuksissa.

Työryhmän mietinnössä esitettyjen lainmuutosten tavoitteena on edistää yritysten mahdollisuutta päästä riittävän varhaisessa vaiheessa joutuisaan ja kustannuksiltaan kohtuulliseen saneerausmenettelyyn. Mietintö on perusteellinen ja perusteltu. Jäljempänä nostamme esille havaintojamme ehdotuksen eräistä kohdista käsittelemättä kaikkia muutosehdotuksia yksityiskohtaisesti.

Mitä jäi puuttumaan?

Velkakonversio

Suomen Asianajajaliitto pitää tärkeänä, että saneerauslainsäädäntöä kehitettäessä tullaan tekemään säännökset saneerausvelan konvertoinnista oman pääoman ehtoiseksi, niin sanottu Debt to Equity -malli tarvitaan suomalaiseen saneerauslainsäädäntöön.

Työsopimusten asema

Lausumme jäljempänä 27 §:ää koskevasta muutosehdotuksesta (Eräiden sopimusten asema). Nostamme kuitenkin ennen sitä esille tärkeän kysymyksen työsopimusten asemasta yrityssaneerauksessa. Muutos-ehdotuksia tämän osalta mietinnössä ei ole.

Yrityssaneerauslain 27 §:n 5 momentissa on maininta, että oikeudesta työntekijän irtisanomiseen saneerausmenettelyn yhteydessä säädetään työsopimuslaissa. Työsopimuslain 7 luvun 7 §:ssä on tarkkarajaiset säädökset siitä, millaisissa tilanteissa velallisella on työsopimuslain mukainen peruste työntekijän työsopimuksen irtisanomiselle saneerausmenettelyn yhteydessä.

Työlainsäädännössä ei ole irtisanottavien valintaa ohjaavia muita yleisiä säännöksiä kuin henkilöstön edustajia, tasapuolista kohtelua ja yhdenvertaisuutta koskevia säännöksiä.

Työsopimuslain mukainen päättämisoikeus on pakottavaa oikeutta (TSL 13:6–7). Sopimus, jolla vähennetään työntekijälle tämän lain mukaan tulevia oikeuksia ja etuja, on mitätön. Sovellettava työehtosopimus saattaa kuitenkin sisältää mm. työntekijöiden vähentämistä koskevia määräyksiä tai muita laista poikkeavia määräyksiä. Työehtosopimus voi vaikuttaa saneerausmenettelyssä velallisen oikeuteen irtisanoa työsopimuksia.

Työehtosopimuksen määräyksiä noudatetaan saneerausmenettelyn yhteydessä, ellei työehtosopimuksessa ole nimenomaisesti sovittu, että määräyksiä ei noudateta esimerkiksi irtisanomisen perustuessa työsopimuslain 7 luvun 7 §:n mukaiseen saneerausmenettelyyn.

Monissa keskusjärjestöjen irtisanomissuojasopimuksissa, jotka on otettu osaksi työehtosopimuksia sellaisenaan tai osittain, on määräyksiä, joiden mukaan irtisanomissuojasopimus (joka sisältää mm. vähentämistä koskevan määräyksen) ei koske saneerausmenettelyä. Toisissa työehtosopimuksissa on mm. irtisanomisjärjestystä koskevia määräyksiä, jotka käytännössä rajoittavat velallisen oikeutta irtisanoa työntekijöitä ja sitä kautta tervehtyttää velallisyhtiön liiketoimintaa järjestelyin tai toimenpitein.

On ongelmallista, että velallisen mahdollisuudet irtisanoa työntekijöitä saneerausmenettelyn yhteydessä riippuvat siitä, onko työehtosopimuksessa mahdollisesti irtisanomisjärjestystä koskevia määräyksiä, jotka tulevat sovellettaviksi yrityssaneerausmenettelyssä. Tämä voi johtaa siihen, että velallisen mahdollisuudet tervehdyttää liiketoimintaansa rajoittuvat ja/tai velallinen joutuu työehtosopimuksen vähentämisjärjestystä koskevien määräysten vuoksi irtisanomaan tarpeettoman monen työntekijän työsopimukset, mahdollistaakseen saneerauksen vaatimat ja työsopimuslain mahdollistamat toimenpiteet.

Suomen Asianajajaliitto katsoo, että tilanne on vastoin yrityssaneerauslain tarkoitusta. Työsopimuslain 7 luvun 7 § tulisi harkita muutettavaksi siten, että työnantajan irtisanomisoikeutta saneerausmenettelyn yhteydessä ei voida työehtosopimuksin rajoittaa.

Ehdotetuista muutoksista

11 § Selvittäjän ensiarvio ja selontekovelvollisuus

Esitetyn muutoksen odotetaan johtavan nykyistä tiiviimpään, tehokkaampaan ja aiempaa olennaisimpiin tietoihin keskittyvään selontekoon velkojille menettelyn alkuvaiheessa. Tieto ja arviot olisivat alustavia ja perustuisivat selvittäjän senhetkiseen, tuoreeseen ensikäden tietoon.

Muutos on tervetullut, sillä nykyinen selvitys velallisen varoista, veloista ja muista sitoumuksista sekä velallisen taloudelliseen asemaan ja sen odotettavissa olevaan kehitykseen vaikuttavista seikoista ("perus-selvitys") on monelta osin tarpeettoman raskas eikä se käytännössä oikein palvele tarkoitustaan. Vastaava selvitys monesti löytyy suurilta osin myös saneeraushakemuksesta. Tosin nykyisessä muodossa olevaa perusselvitystä voidaan hyödyntää saneerausohjelmaehdotuksen pakollisessa selvitysosassa, jossa annetaan YSL 41 §:n vaatimat selvitykset.

Ensiarvion tekeminen on varsin vaativa tehtävä, kun selvittäjän tulee menettelyn alkuvaiheessa kyetä vielä puutteellisin tiedoin löytämään olennaiset mahdollisesti virheelliset tiedot saneeraushakemuksen yhteydessä ilmoitetuista, usein optimistista näkemyksistä.

Tärkeää on rajata tieto uuteen, menettelyn aikana saatuun tietoon, eikä ainoastaan referoida saneeraus-hakemuksen tietoja. Selvittäjä tulee itse harkita, minkä tietojen tuominen velkojille on tärkeää. Keskeyttämisperusteiden esilletuominen on myös tärkeä osa tätä ensiselvitystä.

Oikein käytettynä selvittäjän ensiarvio nykyisen perusselvityksen asemesta tehostaa saneerausmenettelyä sen alkuvaiheessa. Perusselvitystä vastaava selvitys tulee kuitenkin tehdä osana saneerausohjelmaa, joten selvittäjän työmäärää siitä luopuminen ei vähennä, ellei ensiarvio johda menettelyn keskeyttämiseen.

24 § Suhde konkurssiin

Suomen Asianajajaliitto pitää esitettyjä muutoksia aiheellisina. Ne voivat osaltaan hillitä sellaisten saneeraushakemusten vireillepanoa, jotka on tehty konkurssihakemuksen käsittelyn estämiseksi.

Jotkut tuomarit käyttävät mietinnössä esitettyä mallia jo nyt. Toimiva malli tulee ottaa käyttöön kaikissa käräjäoikeuksissa.

Ei ole velallisenkaan intressien mukaista, että saneeraushakemuksen hylkäämisen ja konkurssiasian käsittelyn välinen aika venyy. Saneeraushakemuksen ja konkurssihakemuksen käsittelyllä rinnakkain voidaan kitkeä se epätoivottava ilmiö, että jo kerran hylätyn saneeraushakemuksen saanut velallinen panee vireille uuden saneeraushakemuksen ennen konkurssiasian käsittelyä. Lausunnon antajalla on valitettavasti kokemusta tällaisestakin menettelytavasta.

27 § Eräiden sopimusten asema

YSL 1 §:n mukaan saneerausmenettelyssä voidaan tuomioistuimen vahvistamalla saneerausohjelmalla määrätä velallisen toimintaa, varallisuutta ja velkoja koskevista toimenpiteistä. Saneerausohjelmassa tulee YSL 42 §:n mukaan yksilöidä velallisen toiminnan tervehdyttämiseksi tarkoitetut toimenpiteet ja järjestykset sekä velallisen ja velkojien asemaa koskevat toimenpiteet ja järjestelyt sekä näiden perustelut.

Saneerausohjelmissa velkoja koskevat järjestelyt ovat monesti varsin keskeisessä roolissa muiden tervehdyttämistoimien jäädessä taka-alalle. Saneerauksen tulisi tervehdyttää velallisen jatkamiskelpoinen liiketoiminta, mutta nykyisen lainsäädännön ja saneerauskäytännön vuoksi tervehdyttämistoimenpiteet monesti liittyvät puhtaasti saneerausvelkojen järjestelyyn.

Velallisen toiminnan tervehdyttämistä edesauttaisi huomattavasti ehdotettu lainmuutos, jolla ennen saneerausmenettelyn alkamista tehtyjä sopimuksia, joissa velallinen on sitoutunut muuhun kuin rahasuoritukseen, voitaisiin selvittäjän suostumuksin irtisanoa. Usein saneerausvelkojen järjestelyllä pyritään pelkästään korjaamaan niitä seurauksia, jotka johtuvat heikosti tai puutteellisesti laadituista sopimuksista, eikä puuttumaan itse ongelman ytimeen eli kannattamattomaan sopimussuhteeseen.

Ehdotetulla muutoksella voidaan edistää velallisten saneerausmahdollisuuksia ja onnistuneen saneeraus-ohjelman edellytyksiä. Yleisen sopimusten sitovuutta koskevan periaatteen vuoksi on aiheellista rajata irtisanominen koskemaan tilanteita, joissa sopimuksen irtisanominen on saneerauksen toteuttamisedellytysten turvaamiseksi välttämätöntä. Lausunnon antaja pitää perusteltuna, että sopimuksen irtisanominen edellyttää selvittäjän suostumusta.

Tehokkaampien tervehdyttämistoimenpiteiden johdosta olisi perustellumpaa, että sopimuksen päättymisen ei olisi sidoksissa saneerausohjelman vahvistamiseen, sillä saneerausohjelman vahvistamisprosessissa voi kulua pitkäkin aika. Lausunnon antaja ei pidä poissuljettuna sitä, että sopimuksen vastapuoli voisi myös toimillaan pyrkiä viivyttämään saneerausohjelman vahvistamista ja näin sopimuksen irtisanomista ja velallisen tervehdyttämistä.

Suomen Asianajajaliitto esittää, että velallisen tulisi voida irtisanoa sopimus menettelyn alettua tietyn mittaisella irtisanomisajalla. Mikäli lausunnon antajan näkemyksestä poiketen irtisanominen tulee voimaan vasta saneerausohjelman vahvistamisen yhteydessä, mietinnössä ehdotettu, ettei saneerausohjelman vahvistamiselta edellytettäisi lainvoimaisuutta, on kannatettava.

36 § Takaisinsaanti selvittäjän vaatimuksesta

Suomen Asianajajaliitto pitää mietinnössä esitettyjä muutoksia perusteltuina. Erityisesti suurissa ja monimutkaisissa yrityssaneerauksissa, joissa on paljon selvitettävää ja joissa saneeraustarkastusraportit ja -havainnot ovat pituudeltaan jopa useita satoja sivuja, nykyinen määräaika takaisinsaantikanteiden nostamiselle on aivan liian lyhyt. Tämä siitä huolimatta, että saneeraustarkastuksen laatiminen käynnistetään heti saneerausmenettelyn aloittamisen jälkeen

Ehdotuksen mukaisesti kuuden kuukauden kanneajan pidentäminen konkurssia vastaavasti vuoden mittaiseksi on tarpeellista. Lausunnon antaja ei usko, että kanneajan pidentäminen johtaisi siihen, etteivätkö selvittäjät jatkossakin nostaisi takaisinsaantikanteita niin pian kuin mahdollista. Takaisinsaantikanteiden vireillepanoajien pidentäminen ei muutenkaan ole käytännön vaikutuksiltaan suuri muutos, sillä saneerausmenettelyissä vain harvoin pannaan vireille takaisinsaantikanteita.

Takaisinsaantikanteen johdosta peräytyvien varojen säilyttäminen velallisen muusta omaisuudesta erillään pidetään kannatettava. Tällä varmistetaan muun muassa se, että velallisella on varoja maksaa takaisinsaantikanteesta aiheutuneet oikeudenkäyntikulut ja muut asianosauskustannukset sekä se, että varojen käytöstä saneerauksen edistämiseen voidaan päättää ja varojen käyttöä ohjelman mukaisesti valvoa.

47 § Epäselvien ja tuntemattomien sekä eräiden muiden saneerausvelkojen asema

Suomen Asianajajaliitto pitää mietinnössä esitettyjä muutoksia perusteltuina. On toivottavaa, että vastaavalla tavalla kuin konkurssilaissa, velkojille asetettavaa määräaika ilmoittaa saatavansa tulee tehostaa siten, että mikäli velkoja ei ilmoita saataviaan ennen määräajan päättymistä, niitä ei huomioida saneerausohjelmaehdotuksessa. Tästä poikkeuksena voitaisiin yrityssaneerauslakiin ottaa konkurssilain jälkivalvontaa vastaava säännös, jonka mukaan velkojat voisivat ilmoittaa saatavansa vielä ennen saneerausohjelman vahvistamista, mutta tällöin velkojan tulisi mietinnössä esitetystä poiketen maksaa vastaavan tyyppinen maksu kuin konkurssin jälkivalvontojen osalta säädetään.

Muutoksella, jonka mukaan velkojien olisi tehtävä saatavailmoituksensa käräjäoikeuden asettamaan määräpäivään mennessä, tehostetaan sitä, että velkojat ilmoittavat saatavansa aikaisemmin selvittäjälle, jolloin sekä selvittäjällä että velallisella on jo hyvissä ajoin ennen saneerausohjelmaehdotuksen laatimista tiedossa saatavien kokonaismäärä.

Nykytila, jossa saneerausvelat, joita ei ole ilmoitettu selvittäjälle tai jotka eivät ole muuten tulleet selvittäjän tietoon ennen saneerausohjelman vahvistamista, lakkaavat vasta kun saneerausohjelma vahvistetaan, on epätydyttävä. Selvittäjät ovat käytännön työssään törmänneet siihen, että velkojat ilmoittavat uusia saataviaan jopa sen jälkeen, kun äänestysmenettely on järjestetty ja odotetaan käräjäoikeuden saneerausohjelmaa koskevaa vahvistamispäätöstä. Uuden velan ilmoittaminen tässä vaiheessa voi pahimmillaan johtaa siihen, että selvittäjä joutuu toimittamaan oikaistun saneerausohjelmaehdotuksen kaikille velkojille ensin väitteille ja lausumille ja tämän jälkeen uudestaan äänestykseen. Tämä luonnollisesti hidastaa ohjelman vahvistamista, kuormittaa tarpeettomasti selvittäjää ja käräjäoikeutta sekä aiheuttaa lisäkustannuksia velalliselle.

47 a § Saatavien ilmoittaminen määräpäivän jälkeen

Suomen Asianajajaliitto katsoo aiheelliseksi tehostaa velkojille annettavaa saatavien ilmoitusvelvollisuutta esitetyn mukaisesti. Ehdotettua velkojille asetettavaa määräaika tehostettaisiin siten, että luotaisiin järjestelmä, joka vastaisi jälkivalvontaa konkurssissa, sillä poikkeuksella, ettei velkojalla olisi velvollisuutta suorittaa määräpäivän jälkeen tehdystä ilmoituksesta maksua, vaan saneerausohjelman mukaisista suorituksista tehtäisiin konkurssin jälkivalvontamaksua vastaava vähennys.

Ehdotettu jälkivalvontamaksu on sama kuin konkurssissa. Saneerauksessa velan ilmoittaminen myöhemmässä vaiheessa voi – riippuen saneerauksen vaiheesta – aiheuttaa velalliselle merkittävästi suurempia kustannuksia kuin konkurssimenettelyssä myöhemmin ilmoitettavan

saatavan suhteen muodostuisi. Näin ollen 600 euron vähimmäismaksua voi velallisen näkökulmasta pitää varsin vähäisenä saatavan lisäämiseksi esim. vasta äänestysvaiheessa.

Kun määrä vielä vähennetään velkojalle tulevasta osuudesta, velkoja voi käytännössä huoletta ilmoittaa saatavan, vaikka ei tulisi koskaan saamaan sille suorituksia ja vaikka nettokertymä olisi negatiivinen (velkojahan ei joudu tällä järjestelyllä maksamaan, jos jälkivalvontamaksun johdosta velkojalle määrätään negatiivinen suoritus). Jos velkoja jättää saatavan ilmoittamatta, tilanne on sama – velkoja ei saa suorituksia.

Tilanne on joka tapauksessa parempi kuin nykytila, jossa velkojien myöhäiselle ilmoittamiselle ei ole käytännössä minkäänlaista sanktiota paitsi harvoin sovellettava YSL:n mukainen preklusio, joka voisi mahdollisesti kohdistua saatavaan.

Ehdotetun mallin voidaan odottaa tehostavan velkojien saatavien ilmoittamista annettuun määräpäivään mennessä. Tosin konkurssilaissa oleva toimivaksi osoittautunut jälkivalvontamaksu todennäköisesti olisi vielä tehokkaampi keino varmistaa velkojien ilmoitusvelvollisuus, kuin nyt ehdotettu vähennysmalli. Konkreettisen jälkivalvontamaksun maksaminen velalliselle olisi tehokkaampi kannustin määräajan noudattamiseen kuin mahdollisista tulevista suorituksista tehtävä pieni vähennys.

Mietinnössä esitetyt poikkeukset jälkivalvontamaksun vaatimiseen ovat aiheellisia ja konkurssikäytännössä testattuja. Mahdollisena varjopuolena tällä uudistuksella on se, että velkojat voivat ennen asetettua määräpäivää varmuuden vuoksi ilmoittaa suurempia ehdollisia ja enimmäismääräisiä saataviaan selvittäjälle. Tämä puolestaan tarkoittaisi sitä, että saatavien täsmäyttäminen tulisi aiheuttamaan lisätöitä selvittäjälle ja/tai tuomioistuimelle.

Pienvelat voi YSL 18.2 §:n 4-kohdan perusteella määrätä selvittäjän päätöksellä maksettavaksi kustannus-ten välttämiseksi. Laissa olisi hyvä täsmentää, vähennetäänkö jälkivalvontamaksu myös pienvelkojalle mahdollisesti määrättävästä suorituksesta.

Kaiken kaikkiaan Suomen Asianajajaliitto suhtautuu positiivisesti ehdotettuun saatavien ilmoittamista koskevaan uudistukseen.

70 a § Hakemuksen hylkääminen kirjallisessa menettelyssä

Suomen Asianajajaliitto pitää ehdotettua muutosta on perusteltuna ja se on linjassa saneeraushakemusten joutuisamman käsittelyn tavoitteen kanssa.

Etenkin tilanteissa, joissa jo yksi saneeraushakemus on hylätty, velkojen intressissä on, että uusi hakemus käsitellään mahdollisimman nopeasti. Lausunnon antaja katsoo, että lainsäätäjän tarkoitus ehkäistä toistuvat mahdollisen konkurssihakemuksen ratkaisua viivyttävät riitaiset oikeudenkäynnit, joissa kirjallisen aineiston perusteella on selvää, että hakemus ei tule menestymään, voitaisiin tällä menettelyllä osaksi saavuttaa. Suomen Asianajajaliitto myös katsoo, että ehdotettu lainmuutos antaa kärjätuomareille riittävästi joustavuutta tapauskohtaiseen päätöksentekoon ja näin ollen tarjoaa tarvittavan joustavuuden hakemusten käsittelyssä.

71 § Päätös menettelyn aloittamisesta

Suomen Asianajajaliitto pitää mietinnössä ehdotettuja muutoksia aiheellisina.

Ehdotetulla muutoksella saavutetaan se, ettei saneerausohjelmaehdotuksen laatimisen jälkeen tuomioistuimen enää tarvitsisi välipäätöksellä vahvistaa velkojille annettavia määräaikoja väitteille ja lausumille. Mietinnössä esitetyllä tavalla muutoksella myös lisättäisiin saneerausmenettelyn selkeyttä ja ennakoitavuutta, kun menettelyn määräajat olisivat asiaan osallisten tiedossa mahdollisimman varhaisessa vaiheessa menettelyä. Lausunnon antaja pitää toimivana ratkaisuna sitä, että määräajat alkaisivat kulua saneerausohjelmaehdotuksen toimittamisesta tuomioistuimelle. Se on selkeä ja perusteltu.

Edellä mainitut määräpäivät voivat muuttua, jos saneerausohjelmaehdotuksen jättämisen määräpäivä muuttuu siitä, mikä menettelyn aloittamista koskevan päätöksen yhteydessä on asetettu. Vastaavaa mallia määräpäivien laskemisesta käytetään konkurssilaissa jakoluetteloehdotuksen jälkeisten määräpäivien laskemisen osalta. Malli on osoittautunut toimivaksi ja se lisää saneerausmenettelyn joustavuutta.

Lausumien toimittaminen tuomioistuimen sijaan selvittäjälle lisää saneerausmenettelyn joustavuutta eikä lausumien toimittaminen selvittäjälle hidastu mahdollisen kärjäoikeuden ruuhkautumisen takia.

Ehdotettu lainmuutos myös lisää mahdollisuuksia sille, että velkojat ja selvittäjä pyrkivät ratkaisemaan riitaisuudet sovinnollisesti ennen tuomioistuinkäsittelyä. Kun lausumat toimitetaan kärjäoikeuden sijaan selvittäjälle, hän voi aktiivisemmin pyrkiä löytämään sovinnon lausuman esittäneen velkojan kanssa.

73 § Ohjelmaehdotuksen puuttuminen

Nykyinen kärjäoikeudessa oleva välivaihe, jossa saneerausohjelmaehdotuksen valmistuttua tuomioistuin antaa välipäätöksen, jossa se ottaa kantaa ehdotuksen lainmukaisuuteen jo ennen kuin saneerausohjelmaehdotus on toimitettu asiaan osallisten väitteille ja lausumille, ei ole omiaan edistämään tavoitetta saneerausohjelmaehdotuksen joutuisasta käsittelystä.

Saneerausohjelmaehdotuksia laativat pääsääntöisesti selvittäjät, joiden pätevyys- ja ammattitaitoa koskevia säännöksiä ollaan joka tapauksessa korottamassa, ja jotka ovat perehtyneitä saneerausohjelmalle laissa asetettuihin sisältövaatimuksiin. On harvinaista, että kärjäoikeus toteaisi välipäätöksessä, että saneerausohjelmaehdotus ei täyttäisi laissa asetettuja sisältövaatimuksia. Näin ollen lausunnon antaja katsoo, että tämän tuomioistuimen tekemän saneerausohjelman laillisuuden valvonnan voi mietinnössä ehdotetulla tavalla siirtää myöhempään ajankohtaan.

Suomen Asianajajaliitto yhtyy mietinnössä esitettyyn näkemykseen, että kärjäoikeuden suorittaman ohjelmaehdotuksen lain vähimmäisvaatimusten tarkastamisen jo tässä vaiheessa tulisi jatkossa koskea vain tilanteita, joissa tuomioistuimelle ei määräajassa toimiteta lainkaan saneerausohjelmaehdotusta, vaan vasta määräajan jälkeen.

Saneerauskäytännössä se, ettei saneerausohjelmaehdotus mahdollisesti täyttäisi lain vähimmäisvaatimuksia ilmenee useimmiten asianosaisten lausumissa. Usein väitteet siitä, täyttääkö saneerausohjelmaehdotus lain vaatimukset, ovat juridisesti tulkinnanvaraisia. Tällaisissa tilanteissa saneerausohjelmaehdotuksen lainmukaisuus ja ohjelman vahvistamisedellytykset selvitetään istuntokäsittelyssä. Lausunnon antajan käsityksen mukaan on erittäin harvinaista, että saneerausohjelman vahvistaminen ratkaistaan istuntokäsittelyssä.

92 § Nopea saneerausohjelman vahvistaminen

Suomen Asianajajaliitto katsoo, että lainmuutokset, joilla saneerausohjelmaehdotuksen käsittelyyn tavanomaisesti liittyvät menettelyvaiheet voidaan sivuuttaa, jos ohjelmaehdotuksen on etukäteen kirjallisesti hyväksynyt riittävän suuri velkojien enemmistö, ovat tervetulleita ja perusteltuja.

Lausunnon antajan käsityksen mukaan nykyiset saneerausehdotuksen hyväksymisrajat (ns. 80/5 velkojat) ovat kansainvälisesti ottaen erittäin korkeat. Vallitsevaa epäsuhtaa alleviivaa myös se, että pakkovahvistamistilanteissa saneerausohjelma voidaan nykyisen lainsäädännön perusteella saada vahvistettua vain 20 % velkojien äänimääristä. Ehdotetut enemmistövaatimusten äänestysrajojen alentamiset ovat kannatettavia.

Alennettujen enemmistövaatimusrajojen johdosta saneerausohjelman nopeaa vahvistamista ja myös NOPSA-menettelyä voitaisiin jatkossa hyödyntää enemmän.

Enemmistövaatimusten pudottaminen 60 prosenttiin velkojaenemmistöstä tilanteissa, joissa velkojat saavat vähintään 25 prosenttia kunkin velkojan saatavan kokonaismäärästä viimeistään vuoden kuluessa saneerausohjelman vahvistamisesta, on myös ajatustasolla hyvä lisäys.

Lausunnon antajan kokemuksen perusteella saneerausohjelmien velkojen maksut ovat ennemminkin takapainotteisia, joten tuskin kovin monessa saneerauksessa velallinen pystyy maksamaan 25 prosenttia kunkin velkojan saatavan kokonaismäärästä viimeistään vuoden kuluessa saneerausohjelman vahvistamisesta.

Viidenkin prosentin lasku vaaditusta 25 %:sta tekisi todennäköisemmäksi, että säännöstä voitaisiin soveltaa useammin.

Käytännössä ehdotettu säännös tarkoittaisi etupainotteista saneerausohjelmaa ja velalliselta paljon kas-savaroja tai uutta rahoitusta, jonka avulla maksut voitaisiin suorittaa varhaisessa vaiheessa. Nämä ovat lähtökohtaisesti hyvin harvinaisia, mutta säännös voinee mahdollistaa joitain erityisjärjestelyitä pienemmältä saneerausta kannattavalta ryhmältä velkojia.

Ehdotettu säännös tukee päätöksentekoa saneerauksessa, jossa velkojat voivat odottaa aiempaan käytäntöön verrattuna poikkeuksellisen hyvää suoritusta saatavilleen (ts. ohjelma, jossa suoritetaan vähäinen leikkaus). Tällaisessa saneerauksessa alhaisempi hyväksyntäedellytys on perusteltu. Näin säännös tällaisenaan toteuttaa tavoitetta, että yhtiöt hakeutuvat saneeraukseen varhaisemmassa vaiheessa.

Saneerainsäädäntöön toivottavasti myöhemmin otettavat säännökset velkakonversiosta voisivat helpottaa tämän vähimmäisvelkamäärän suoritusvelvollisuuden täyttymistä.

Lausunnon antaja pitää mahdollisena, että mietinnössä esitetty tiukka vähimmäisvelkamäärää koskeva raja-
aus voi käytännössä johtaa siihen, ettei tämä alennettu enemmistövaatimus jää niin sanotusti kuolleeksi kirjaimiksi.

93 § Korvausvelvollisuus perusteettoman hakemuksen vuoksi

Suomen Asianajajaliitto katsoo, että ilmeisen perusteettoman hakemuksen vuoksi vahingonkorvausvelvollisuuden laajentaminen koskemaan vireille panijan oikeudenkäyntiavustajia

tai -asiamiehiä on kannatettava uudistus. Sillä voidaan puuttua yleiseen ilmiöön pyrkiä pitkittämään konkurssihakemuksen käsitte-lyä perusteettomalla saneeraushakemuksella.

Saneeraushakemusten ”massatehtailu” on tätä nykyä varsin suuri ongelma. Käytännön ongelmana lausunnon antaja tosin pitää sitä, että velkojalla tai velallisella (eli käytännössä velallisen konkurssipesällä) on vaikea näyttää toteen ilmeisen perusteettomasta hakemuksesta aiheutuneet vahingot euromääräisinä.

Kaiken kaikkiaan tämä on toivottava uudistus ja tällä voidaan varmasti vaikuttaa positiivisella tavalla saneeraushakemusten laatuun.

Toivonen Milla
Suomen Asianajajaliitto